

**Undervejs med mennesker
– skitser til en æstetisk inspireret samtalepraksis**

*Af Tina Lauritsen i samarbejde med billedkunstner Julien Deiss
Tina Lauritsen Forlag 2019
<https://www.tinalauritsen.dk/Undervejs-med-mennesker.php>*

Hvad mon vi bliver opmærksomme på i vores samtalepraksis og på os selv som samtalepraktikere, hvis vi bruger æstetikken som anskuelse på vores virke? Hvad betyder det for vores vejledende, støttende, coachende, superviserende eller terapeutiske samtaler, hvis vi går til samtalerne som kunsteren går til sit værk, hvor vi åbner vores sanser for skønhed, smerte og magi?

Hvad betyder det for de mennesker, vi taler med? Hvad betyder det for måden, vi agerer på, taler sammen på og tænker om samtalerelationen på?

Hvordan ser vores samtalepraksis ud fra dette perspektiv?

Sådan spørger forfatteren Tina Lauritsen i sin indledning til denne bog, hvor der – funderet i et narrativt perspektiv – sættes et æstetisk blik, *et skønhedens blik*, på relationelt arbejde, på samtalepraksis og på samtalepraktikeren selv f.eks. psykologen. Et blik vi kun sjældent møder i litteraturen som fagprofessionelle samtalepraktikere om vores relationer og samtaler: I vores vante litteratur anskues samtalepraksis typisk som en *hjælpende* og *metode-formateret* praksis, som derfor traditionelt er mere hjemmehørende under *godhedens* og *sandhedens* end under skønhedens domæne, hvor vi som f.eks. psykologer typisk er fortrolige med at vurdere og måle succesen i vores virke på, hvorvidt samtalen gør *det gode*. For psykologen er *det gode* oftest at forstå som, hvorvidt det vi gør i samtalen er *hjælpsomt* i forhold til klientens *anliggende*.

Det er forfatterens holdning, at skønhedens blik og *scene* kan være med til at forme vores intentioner og handlinger som samtalepraktikere på en anden måde.

Perspektivet kan komplementere rammer og fungere som spejl for vores aktiviteter og vil have betydning for, hvordan vi agerer i samtalen.

I æstetikken blikfang betragtes mennes(livet) som et (kunst)værk. I terapien, supervisionen eller coachingen *sam-skaber* vi som samtalepartnere værket – både vores eget og den andens, klientens. Forfatteren håber med bogen at invitere os til at

Åbne sluserne for det skønne i samtalepraksis og lade denne praksis og lade denne praksis' forskellige farvenuancer flyde ind i vores virke og værk, så det gode også kan tage farve heraf og kan lade det gode og det skønne øve indflydelse på hinanden. Scenen vi sætter inviterer de særlige potentialer ind, som vi kommer til at se og arbejde med og i, når vi fylder scenen ud i rollen som samtalepraktiker med *den anden*.

Tina Lauritsen har begået en smuk, anderledes bog, med et perspektiv inspireret af kunstnerens og dramaturgiens univers og tegnsætninger, med teatret som narrativ kulisse og metaforisk kompas. Bogen tager et narrativt perspektiv, som forfatteren mener i særlig grad inviterer til et æstetisk blik. Hvor vi – med teatret som rammesættende arena for bogens fortælling – inviteres ind i samtals praksis, som en kunstnerisk, improvisatorisk vandring ud i at begribe samtals skabelsesproces, som kunstneren, der former sit kunstværk. I bogen omtales bl.a. psykologens terapeutiske samtale som værket: et resultat af deltagernes fælles skabelsesproces. Hvordan kan vi berige os selv og denne skabelsesproces med det æstetiske blik? Hvad sker der med os og vores virke, når vi tager det i anvendelse?

At besvare sådanne spørgsmål er Tina Lauritsens ærinde med sit lyriske, intenderede og insisterende, famlende, fabulerende og smukt præsenterede manuskript over sit eget og vores virke som samtalepraktikere: En kunstnerens *Camino to Santiago de Compostela* vandring gennem samtals snørklede stier, i tider og rum fra den præ-ekspressive eksperimenterende, legende, eventyrlige og samskabende, improvisatoriske fase til værket (samtalen) begynder at tage form med særlige narrative temaer og fokusfelter, der fungerer som bygge- og trædesten til både vores egen og den andens skabelsesproces.

Idet samtalepraksis også handler om, at vi i samtalen hele tiden gen-skaber os selv som fagprofessionelle: *Ethvert nyt møde med et andet menneske er et nyt møde med os selv. Vi er sammen på opdagelsesrejsen, og dens skitser og udkast holder os levende.*

I samtals *tilblivelsesproces* bevæger vi os ønskværdigt ud til et andet ståsted end vores vante faglige ståsted, og begiver os ud på en fælles vandring. Dramaet i samtalen udspiller sig, når vi er åbne overfor og stiller os til rådighed for at lade hinanden bevæge undervejs: Det er *at modtage invitationen til at blive brugt som medie i den andens selvmodellerende proces. Der formes, dannes, eksperimenteres, leges, dekonstrueres og bliver til. Der skabes nye aflejringer og med dem dannes nye*

trædesten til den fortsatte skabelsesproces.

Forfatteren tager os på denne led med ud på samtaleformaterende og dekonstruerende vandring, hvor hun benytter et andet sprogbrug og tilgang, end vi er vant til, når vi skal forsøge at begribe og italesætte den ramme, den scene og den skabende proces, som det er at udøve samtalepraksis i de forskellige kontekster, som vi gør det bl.a. som psykologer. Jeg synes, at forfatterens projekt virker troværdigt og lykkes efter hensigten. Målet her er ikke at skabe en forandring væk fra lidelsen, men at modtage klientens anliggende uden forbeholde og gøre det til et fælles, improvisatorisk projekt. Heri måske også den eneste reelle anke i forhold til bogens tematisering: At denne vandring hos forfatteren sker uden hensyn til eller udenfor et blik for de organisatoriske begrænsninger eller andre vilkår, som de fleste fagprofessionelle må underordne sig i deres samtalepraksis, og hvor der er en grænse for hvor længe det er muligt i tid at udforske, skabe, dekonstruere og vandre åbent og nysgerrigt med den anden, som kommer med sit ærinde.

Forfatteren undersøger samtaleforløbets forskellige scener, med den før-sproglige indledning og gøren-sig-parat. Det præ-ekspressive handler om *nærværet og en altid tilstedeværende parathed til at følge med i den andens egne opdagelser af betydning og mening*. Der følges op af en sproglig og sanselig kunstnerisk skabelsesproces, hvor vi tager *følgeskab* med vores samtalepartner, *vi flyder med strømmen, hvor resonansen* fungerer som ressource for *samklang*, og vi når endelig en fælles afslutning. Følgeskabet beskrives som en bærende præmis for forståelsen af den æstetisk forankrede samtalepraksis, hvor man går *ved siden af hinanden* i samtalens udfoldelse, er lige der, hvor *vi slår følge, stiller os til rådighed og hele tiden holder os tæt til den andens aktuelle skridt* i forsøget på at nå til målet sammen, at opfylde den andens *anliggende* med samtalen.

Samtalens kompas udgøres af *dette anliggende og skaber tryghed undervejs, hvis vi mister orienteringen*. Det sætter kursen for brugen af vores faglige færdigheder og *hjælper os med at holde kursen på vores fælles vandring*.

I det æstetiske blik fremtræder vi ikke alene som narrative, fortællende mennesker, der hengiver os ud fra forskelligt sam-skabte roller i samtalen. For samtalepraktikeren er ordet og sproget i sig selv utilstrækkelige. Vi bliver her også sanselige, kropslige eksistenser, der leger, eksperimenterer og samskaber hinanden og de forskellige karaktertræk hos hinanden, som fremstilles og bliver fremtrædende som formative strukturer for samtalen. Samtalen ses som en *begivenhed i nuet*, der består af billede,

tekst, musik, bevægelse, ritualer, tid og rum. Ritualerne formes og *understøtter* samtalen især ved brug af formgivende medier og diverse *rekvisitter* som f.eks. metodevalg, spørgeteknikker, brug af tavle, breve mv.

Tina Lauritsen har samarbejdet med billedkunstner Julien Deiss omkring tilblivelsen af bogen. Hele bogens design understøtter fint forfatterens signal om æstetikens potentielle betydningsunivers. Bogen føles og ser inviterende ud trykt i en lækker papirkvalitet, dekoreret med gennemsigtigt papir, hvorpå forfatteren som instruktør har skrevet tanker, notater og citater om sit ståsted til hver en trædesten på vandringen. Intentionen er at gå på opdagelse i, hvordan ord og billeder arbejder med et stof på forskellige måder, og hvilke udvekslinger, der kan opstå ud af det. Julien Deiss' værker er blevet til *som en ordløs samtale med de citater, der guider bogens enkelte kapitler. Værkerne bidrager således til bogens tema som vidner og resonansformer*. Den æstetisk inspirerede samtalepraksis præsenteres i form af collager, skitser, der virker gensidigt sammen og former bogens forskellige kapitler eller akter, fristes man til at sige.

Bogen kan anbefales til alle, der arbejder med samtalepraksis. Det kan være som terapeut, coach, supervisor, vejleder eller med anden beslægtet opgave, hvor samtaler er det væsentlige omdrejningspunkt for ens virke. Eller hvor samtaler er et af flere praksisområder, som indgår i ens opgave som f.eks. psykolog, socialrådgiver, lærer eller pædagog. Forfatteren opmuntrer med denne bog til, at vi kigger hen nogle steder, hvor vi normalt ikke kigger så meget og kan blive opmærksomme på de mange muligheder, der findes i selve samtalens værksted som samtalepraktikeren kan benytte og sætte i spil for at opnå samtalens overordnede formål: At kunne blive hjælpsom for den, som med sit anliggende søger os i samtale.

Benedicte Schilling
Cand.psych.aut.
Specialist & supervisor